

Juni 2015

Jozefschool (03KF)
Gerberastraat 2
1431 SG Aalsmeer

Inhoudsopgave

Inleiding	2
1. Huidige stand van zaken	3
1.1 Het onderwijsconcept	3
1.2 De voorzieningen op de vijf velden	4
2. Groeimogelijkheden en grenzen van de school	6
2.1 Groeimogelijkheden en grenzen voor wat betreft het onderwijsconcept.....	6
2.2 Groeimogelijkheden en grenzen v.w.b. voorzieningen op de vijf velden	7
Bijlagen	10
Tabel 1: Speciale onderwijszorg op de netwerkschool	10
Tabel 2: Speciale onderwijszorg op de smalle ondersteuningsschool	11
Tabel 3: Speciale onderwijszorg op de brede ondersteuningsschool	13
Tabel 4: Speciale onderwijszorg op de inclusieve school	15

Inleiding

Voor u ligt het Schoolondersteuningsprofiel (SOP) van de Jozefschool. Met de invoering van de wet op Passend Onderwijs is elke school verplicht een Schoolondersteuningsprofiel te maken waarin staat beschreven wat de school kan bieden op het gebied van zorg voor haar leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften.

Bij ons op school staat het welbevinden van de leerling centraal en wij doen er alles aan om elke leerling op onze school het onderwijs en de zorg te bieden die hij/zij nodig heeft. Met ouders zullen we steeds in overleg gaan wat de mogelijkheden zijn voor ons als school, om hun kind die ondersteuning te bieden die het nodig heeft. De mogelijkheden voor wat betreft ondersteuning kan per leerling verschillend zijn. We bekijken dit daarom altijd per kind. We proberen hierbij altijd in mogelijkheden te denken, maar in uitzonderlijke gevallen is de zorg die wij als school bieden niet toereikend en zijn onze grenzen bereikt. We proberen als school onze grenzen te verleggen en staan altijd open voor aanpassingen en vernieuwingen als dit binnen onze mogelijkheden haalbaar is.

In het licht van Passend Onderwijs kunnen vier schoolprofielen binnen het regulier basisonderwijs worden onderscheiden, te weten:

1. de *netwerkschool*
2. de *smalle zorgschool (smalle ondersteuningsschool)*
3. de *brede zorgschool*
4. de *inclusieve school*

Onder deze vierdeling van schoolprofielen ligt een dimensie die loopt van gescheiden ('exclusie') naar geïntegreerd onderwijs ('inclusie'). De netwerkschool profiteert optimaal van speciale (onderwijs)zorg binnen andere instellingen, zoveel mogelijk gelegen in de directe omgeving van de school. Deze is aanwezig in andere speciale scholen of in gespecialiseerde zorginstellingen als een revalidatiecentrum. Op de inclusieve school daarentegen is in principe alle speciale onderwijszorg in school aanwezig om zorgleerlingen op school te kunnen begeleiden.

Op dit moment zijn wij door M&O groep, een externe instantie die voor het hele samenwerkingsverband het schoolondersteuningsprofiel heeft beschreven, beoordeeld als een netwerkschool.

In dit Schoolondersteuningsprofiel beschrijven we de volgende zaken:

1. De huidige stand van zaken.
2. Grenzen en groeimogelijkheden.
3. Ambitie

Uiteraard verandert een schoolprofiel mee met veranderingen in schoolpopulatie en schoolkeuzen. Dit maakt ook dat dit document regelmatig aangepast zal worden.

1. Huidige stand van zaken

1.1 Het onderwijsconcept

Het onderwijsconcept van de Jozefschool wordt beschreven in de schoolgids. Ook wordt daarin beschreven hoe we de zorg aan leerlingen op school organiseren. Hieronder beschrijven we kort een aantal belangrijke punten op dit gebied.

Op de Jozefschool is de groepsleerkracht de verantwoordelijke persoon als het gaat om de zorg aan leerlingen in zijn of haar groep. Dit houdt in dat de groepsleerkracht signaleert en observeert in zijn of haar groep en kijkt of er leerlingen zijn die extra hulp of uitdaging nodig hebben. De vorderingen van de leerlingen worden bijgehouden in het leerlingvolgsysteem ParnasSys en daarnaast worden de resultaten van de CITO toetsen gebruikt om te bekijken hoe een leerling zich ontwikkelt. Groep 1-2 gebruikt hiervoor het leerlingvolgsysteem Kleuterplein. Mocht na het evalueren van de resultaten duidelijk zijn dat een leerling zich niet voldoende ontwikkelt, dan kunnen er verschillende maatregelen genomen worden:

- a) De leerkracht bespreekt het probleem met de intern begeleider. Er kan voor gekozen worden om tijdelijk extra hulp te bieden door middel van een groepsplan, verlengde instructie of een individueel handelingsplan. Ook kan gekozen worden voor een pedagogisch-didactisch onderzoek van de leerling door de intern begeleider. Tevens kan SVIB of co-teaching ingezet worden ter versterking van de leerkrachtvaardigheden.
- b) Ook is het mogelijk de leercapaciteiten van een leerling in kaart te laten brengen door verschillende externe instanties of de orthopedagoge van Stichting Katholiek Onderwijs Aalsmeer. In samenspraak met het team, de ouders en de directie kan ervoor gekozen worden een apart programma/ontwikkelingsperspectief op te stellen. Dit programma wordt voortgezet tot en met groep 8.
- c) Tijdens iedere zorgteamvergadering (2-wekelijks een uur op donderdag) wordt er tijd ingeruimd voor het bespreken van zorgleerlingen. Hierbij zijn de intern begeleiders, de directie en een orthopedagoog aanwezig.
Twee keer per jaar wordt er ook een aantal leerlingen besproken volgens de interviemethode. Dit wordt gedaan met leerkrachten van onder-, -midden- en bovenbouw in groepen van ongeveer 10 personen. Leerkrachten kunnen leerlingen voor deze bespreking, in samenspraak met de IB-er en bouwcoördinator, aanmelden.
Vier keer per jaar komt het Zorgadviesteam bij elkaar. Hierin participeren de schoolverpleegkundige en de schoolmappelijk werkster, de interne begeleiding en de directie en soms ouders. Ook in deze setting kunnen zorgleerlingen besproken worden.
Tenslotte worden sommige zorgleerlingen in het Ondersteuningsteam besproken waarbij de Amstelrondespecialist, ouders, leerkracht, interne begeleider en eventueel andere betrokkenen.
- d) Voor dyslectische leerlingen hebben wij een dyslexieprotocol. Er wordt door de IB-er en de leerkracht bekeken voor welke compenserende en/of dispenserende maatregelen een leerling met een dyslexieverklaring in aanmerking komt. Naast dit protocol hebben we ook een (meer)begeefdenprotocol ontwikkeld.

Uiteraard hebben ouders hier een belangrijke rol in. Beslissingen die genomen moeten worden over extra ondersteuning of onderzoek gaan altijd in samenspraak met ouders.

De intern begeleiders houden de zorgleerlingen gedurende hun schoolloopbaan goed in de gaten. De vorderingen van deze leerlingen worden verzameld in een eigen leerlingdossier in ParnasSys. Via klassenconsultaties, observaties, toets- en onderzoeksgegevens wordt er gekeken of de extra hulp die ingezet wordt afdoende is.

Intern begeleiders kunnen aanwezig zijn tijdens een gesprek met ouders en de leerkracht. Vaak worden in zulke gesprekken onderzoeksresultaten besproken of een ontwikkelingsperspectief toegelicht.

Om de zorgstructuur binnen school te waarborgen, komen de intern begeleiders samen met de directie en de orthopedagoge om de week samen in een zogeheten zorgteamoverleg. Daarnaast wordt er door middel van netwerkbijeenkomsten gestreefd naar integrale leerlingenzorg binnen het samenwerkingsverband Amstelronde.

1.2 De voorzieningen op de vijf velden

Wij beschrijven hier de voorzieningen van onze school die naast de basisondersteuning aanwezig zijn. Basisondersteuning is voor alle leerlingen die tijdelijk even extra ondersteuning nodig hebben. Voorbeelden hiervan zijn: verlengde instructie of tutorlezen. Ondanks deze basisondersteuning kan het zijn dat er leerlingen zijn die naast deze basisondersteuning nog extra ondersteuning nodig hebben.

Door onze leerlingpopulatie kan het zijn dat we bepaalde voorzieningen nog niet nodig hebben gehad. Wij zullen per leerling bekijken of het mogelijk en nodig is, dat wij die voorzieningen binnen de school halen.

Veld 1: De hoeveelheid aandacht/handen in de klas

Op de Jozefschool wordt er in de groepen 3 t/m 8 gewerkt met homogene groepen. De groepen 1 en 2 zijn heterogeen samengesteld. In de klassen wordt er gedifferentieerd lesgegeven. Dit houdt in dat er zoveel mogelijk rekening gehouden wordt met verschil in leerstijl, tempo en niveau.

Er zijn twee onderwijsassistentes aanwezig voor in totaal 12 dagdelen per week. De onderwijsassistente werkt met groepjes binnen en buiten de groep, voor pre-teaching en remediering. Soms neemt de onderwijsassistent de groep en doet de leerkracht de extra instructie. Naast de onderwijsassistent zijn er ook een aantal vrijwilligers betrokken bij de ondersteuning van met name NT-2 kinderen. Daarnaast zijn enkele leerkrachten inzetbaar voor RT werkzaamheden. Dit gebeurt voornamelijk buiten de groep.

Verder beschikt de school over een orthopedagoog en 2 intern begeleiders.

Een logopediste komt de leerlingen screenen waar de leerkrachten en/of ouders een vermoeden hebben van mogelijke problemen in taal en spraak. Leerkrachten zijn geschoold in het herkennen van signalen. Voor ernstige spraak/taal problemen wordt er doorverwezen naar een logopediepraktijk in de buurt. Ook hebben we nauwe contacten met fysiotherapie praktijken in de omgeving en worden er indien nodig kinderen doorverwezen. Er zijn vakleerkrachten gymnastiek, waardoor de leerkrachten de tijd hebben om ondersteuning te bieden aan hun parallelgroep.

Enkele leraren zijn gespecialiseerd in sociale vaardigheidstraining (SOVA). Verder maakt de school gebruik van leerlingtutores voor het ondersteunen van het leesonderwijs in de onderbouw.

Veld 2: De onderwijsmaterialen

Er wordt goed in de gaten gehouden of de huidige methodes nog aansluiten bij de belevingswereld en de leermogelijkheden van de kinderen. Ieder schooljaar zijn er wel methodes die we vernieuwen of aanschaffen.

In de school is een orthotheek aanwezig en remediërend materiaal en methodes. Zoals wiebelkussens, koptelefoons en kleurenklokjes, maar ook 'Maatwerk' (methode rekenen) en 'Naar zelfstandig spellen'. Deze materialen worden ingezet voor de eigen leerlijnen rekenen en spelling die op school ontwikkeld zijn. Enkele dyslectische kinderen werken op de laptop bij bepaalde vakken. Zodra een leerling specifieke onderwijsmaterialen nodig heeft die niet in de school aanwezig zijn en waarvan we als school vinden dat we deze nodig hebben, dan bekijken we of we dit aan kunnen schaffen. Zo is het afgelopen schooljaar Acadin aangeschaft voor kinderen die meer uitdaging kunnen gebruiken. Daarnaast wordt al een aantal jaar Spaans gegeven aan kinderen die meer uitdaging

kunnen gebruiken op het gebied van taal. Een pilot programmeren wordt schooljaar 2015-2016 gestart.

Veld 3: De ruimtelijke omgeving

De school is rolstoeltoegankelijk. Er is een bovenverdieping, maar geen lift. Als het nodig is passen we de verdeling van de groepen aan, zodat ouders en kinderen niet belemmerd worden om hun lokaal te bereiken.

Naast de huidige klaslokalen zijn er spreekkamers aanwezig voor remedial teaching, de IB-ers of de logopediste.

Ook wordt er regelmatig met/door groepjes kinderen op de gangen gewerkt.

Veld 4: De expertise

De beschikbaarheid van expertise op specifieke gebieden is op de Jozefschool als volgt:

Expertiseveld	Binnenschools	Buitenschools snel toegankelijk
Visuele beperkingen	Nee	Ja
Auditieve beperkingen	Ja	Ja
Spraakmoeilijkheden en taalstoornissen	Ja	Ja
Verstandelijke beperkingen	Ja	Ja
Motorische beperkingen	Ja	Ja
Beperkingen door chronische ziektes	Ja	Ja
Autisme Spectrum Stoornissen (ASS)	Ja	Ja
ADHD en ADD	Ja	Ja
Angst- en hechtingsstoornissen	Ja	Ja
Overige psychiatrische aandoeningen	Ja	Ja
Gedragsproblemen	Ja	Ja
Dyslexie	Ja	Ja
Onderwijsachterstanden andere culturen	Ja	Ja

Veld 5: De samenwerking met andere instanties

Met de komst van het passend onderwijs is een dekkend netwerk van onderwijsvoorzieningen noodzakelijk geworden. Het samenwerkingsverband Amstelronde probeert dit samen met de scholen en besturen die onder dit samenwerkingsverband vallen te realiseren. Het uitgangspunt van het samenwerkingsverband is dat door een goede kwaliteit van de basisondersteuning op scholen, het aantal verwijzingen zal afnemen. De ondersteuning moet dichtbij de woonplaats van de leerling plaatsvinden.

Om dit te kunnen realiseren is het belangrijk dat leerkrachten blijven differentiëren, handelings- en opbrengstgericht werken en zich blijvend professionaliseren.

Amstelronde ondersteunt dit door de volgende doelstellingen na te streven;

1. Het ondersteunen en faciliteren van goed onderwijs op alle scholen.
2. Realiseren van een dekkend onderwijs- en ondersteuningsnetwerk voor alle leerlingen in de basisschoolleeftijd.
3. Het organiseren van zo thuisnabij mogelijk onderwijs

4. Mogelijkheden bieden zodat scholen, ouders (en kind) en zorgpartners in staat gesteld worden (handelingsgericht) te arrangeren en waarin een goede samenwerking met gemeenten en zorgpartners wordt gerealiseerd.
5. Alle kinderen naar school.

Hoe Amstelronde dit wel realiseren, staat beschreven in het Ondersteuningsplan van Amstelronde 2014.

Uiteraard blijven contacten met externe instanties noodzakelijk. Deze contacten worden grotendeels door de intern begeleider en orthopedagoog onderhouden.

De instanties waar de Jozefschool regelmatig contact mee heeft zijn SMW (schoolmaatschappelijk werk), Bureau Jeugdzorg, GGD, Gemeente: VVE (vroege voorschoolse educatie), Gemeente: Brede school, Kabouterhuis. De instanties waar de Jozefschool in mindere mate contact mee heeft zijn GGZ, MEE, kinderziekenhuis, KDC(kinderdagcentrum) en MKD (medisch kinderdagverblijf).

2. Groeimogelijkheden en grenzen van de school

2.1 Groeimogelijkheden en grenzen voor wat betreft het onderwijsconcept

Wanneer kinderen ernstige leerproblemen hebben of als kinderen problemen hebben op sociaal emotioneel gebied, dan kan:

- het programma worden aangepast (hoeveelheid en de aard van het werk, het werktempo of het niveau);
- gekozen worden voor het werken met ander lesmateriaal, zoals bijvoorbeeld van een andere groep of van een remediërende methode;
- het kind tegemoet worden gekomen door te differentiëren in de instructie. De groepsleerkracht differentieert de instructie binnen de jaargroep via verlengde instructie of aparte instructie;
- gekozen worden voor een langer verblijf in een bepaalde groep.

Er wordt geprobeerd aan de kerndoelen te voldoen. De leerbaarheid van het kind moet zo zijn, dat het ons reguliere leerstofaanbod helemaal of grotendeels kan verwerken. We streven ernaar dat leerlingen onze school verlaten met in ieder geval een minimale beheersing van de leerstof op het niveau van einde groep 6, zodat het kind kan deelnemen aan het voortgezet onderwijs.

Wij proberen de zorg voor kinderen, waaronder mogelijk ook kinderen met een handicap, op een verantwoorde wijze uit te voeren. Er kunnen zich echter situaties voordoen waarin de grenzen aan de zorg voor een kind door de school is bereikt. Deze situaties zullen altijd met ouders overlegd worden:

- *De leerling voelt zich niet meer prettig bij ons op school*

Als blijkt dat een leerling zich niet meer prettig voelt bij ons op school, omdat het kind zich bijvoorbeeld alleen voelt staan in zijn problemen bijvoorbeeld doordat het kind vaak extra ondersteuning nodig heeft en dit niet als prettig ervaart. Ook ondersteuning op sociaal-emotioneel gebied (speelpraatgroep, kindercoach, Kanjertraining) is niet genoeg.

- *Gebrek aan deskundigheid binnen de school*

Als wij een kind niet meer verder kunnen helpen, als de school dus handelingsverlegen is, in zijn ontwikkeling. Het kind heeft dan dusdanige zorg nodig die wij als school niet kunnen bieden, doordat deskundigheid en de materialen hiervoor ontbreken op school en het voor ons als school niet mogelijk is deze binnen de school te halen.

- *Het aantal (zorg)leerlingen binnen een groep*

Als een kind dat zorg behoeft, in een grote groep zit of in een groep waar al een aantal zorgleerlingen zitten, is het mogelijk dat wij niet in staat zijn het kind die extra zorg te bieden die het kind nodig heeft. We kijken naar de maximaal haalbare zorgvraag. Ook niet met extra ondersteuning van externe deskundigen zoals ambulante begeleiding en een maatregel als het herverdelen van de groepen.

- *Verstoring van rust en veiligheid*

Als een kind een handicap heeft die ernstige gedragsproblemen meebrengt, leidend tot een ernstige verstoring van de rust en de veiligheid in de groep, waardoor het niet meer mogelijk is om kwalitatief goed onderwijs te bieden aan de gehele groep en aan het betreffende kind met een handicap, dan is voor ons de grens bereikt.

- *Verstoring onderwijs door hoeveelheid verzorging en behandeling*

Als een kind een handicap heeft die een zodanige verzorging/behandeling vraagt dat daardoor zowel de zorg en behandeling als het onderwijs aan het kind onvoldoende tot hun recht kunnen komen, waardoor het niet meer mogelijk is kwalitatief goed onderwijs te bieden aan het betreffende kind met een handicap, dan is voor ons de grens bereikt.

- *Verstoring van het leerproces voor andere kinderen*

Als het onderwijs aan het kind dat zorg behoeft zo'n beslag legt op de tijd en de aandacht van de leerkracht dat daardoor de tijd en aandacht voor de overige kinderen in de groep onvoldoende of in het geheel niet kunnen worden geboden, waardoor het niet meer mogelijk is kwalitatief goed onderwijs te bieden aan de kinderen van de groep, dan is voor ons de grens bereikt.

2.2 Groeimogelijkheden en grenzen v.w.b. voorzieningen op de vijf velden

Hieronder worden de voorzieningen op onze school per veld ingedeeld als passend bij een smalle ondersteuningsschool (voorheen smalle zorgschool) De voorzieningen die we nog missen, staan ook in de tabel beschreven.

De volledige tabellen van alle profielen staan in de bijlagen van dit schoolondersteuningsprofiel beschreven.

Veld 1: de hoeveelheid aandacht/handen in de klas

Binnen de klas	Binnen de school	Wat missen we nog
Er is één paar handen in de klas, de leerkracht zorgt eventueel met extra ondersteuning van onderwijsassistent of vrijwilliger voor bijvoorbeeld preteaching, extra leestijd, op tijdelijke basis (enkele uren per week).	Er is speciale onderwijszorg door leerkracht met ondersteuningstaken en/of intern begeleider op tijdelijke basis (een enkel dagdeel of enkele dag per week).	Er wordt grotendeels gewerkt met de gegeven groeps grootte (± 25 leerlingen).
Voor korte perioden kan de groep kleiner worden gemaakt door inzet van onderwijsassistent of vrijwilliger. De leerkracht kan dan een individuele	In de parallelgroepen wordt groepsdoorbekend gewerkt met rekenen zodat op meer niveaus instructie gegeven kan worden.	

zorgleerling of kleine groep zorgleerlingen helpen.	Er is speciale onderwijszorg door een ambulante begeleider (gedurende enkele uren per week)	
---	---	--

Veld 2: de onderwijsmaterialen

Binnen de klas	Binnen de school	Wat missen we nog
<p>Er wordt gebruik gemaakt van niveaudifferentiatie.</p> <p>Er is voldoende aanvullend remediërend materiaal voor alle lesmethoden.</p> <p>Er wordt gebruik gemaakt van tempodifferentiatie.</p>	<p>Er zijn onderwijsmaterialen beschikbaar die tegemoet komen aan specifieke didactische kenmerken (bijv. pictogrammen) en speciale pedagogische/ psychologische kenmerken.</p> <p>Er wordt op projectbasis gewerkt aan het pedagogisch klimaat.</p>	.

Veld 3: de ruimtelijke omgeving

Binnen de klas	Binnen de school	Wat missen we nog
Er is een aparte plek (bijv. prikkelarm hoekje) waar één-op-één begeleiding of begeleiding van een (sub)groepje zorgleerlingen kan plaatsvinden.	Er is op de gang ruimte waar één-op-één begeleiding of begeleiding van een (sub)groepje zorgleerlingen kan plaatsvinden.	

Veld 4: de expertise

Binnen de klas	Binnen de school	Wat missen we nog
De leerkrachten hebben enige kennis van en competenties op het gebied van de speciale onderwijsbehoeften.	<p>De interne begeleiders en de orthopedagoog hebben kennis van en competenties op het gebied van vele speciale onderwijsbehoeften.</p> <p>Een deel van het team heeft kennis van en competenties op</p>	Nog meer leerkrachten hebben zich verdiept in de meest voorkomende problemen / aandoeningen / stoornissen.

	het gebied van de speciale onderwijsbehoeften.	
--	--	--

Veld 5: de samenwerking met andere instanties

Binnen de klas	Binnen de school	Wat missen we nog
De leerkrachten onderhouden contacten met de intern begeleider om op de hoogte te blijven.	Er is op basis van behoefte samenwerking en afstemming met professionals uit het speciaal onderwijs en zorginstellingen. Er is geregeld samenwerking en afstemming met professionals uit het speciaal onderwijs en zorginstellingen.	

3. Ambitie

De ambitie in het bereiken van het profiel van de smalle ondersteuningsschool wordt in het Schoolondersteuningsprofiel concreet omschreven aan de hand van de vijf velden.

Dit schooljaar 2015-2016 gaat de Lio-stagiaire haar afstudeeronderzoek richten op het ontwikkelpunt van veld 4: Expertise.

Zij gaat inventariseren welke cursussen en opleidingen de verschillende teamleden hebben gevolgd en welk cursusmateriaal in omloop is. Verder gaat zij onderzoeken hoe de expertise in te zetten is in de onderwijskundige werkgroepen en hoe alle teamleden gebruik kunnen maken van de expertise die we in huis hebben. Tevens gaat zijn in kaart brengen welke expertise we missen op de Jozefschool zodat er komende jaren gericht gekozen kan worden voor individuele scholing.

De concrete en specifieke uitwerking van de overige punten in bovenstaande velden is terug te lezen in het schoolplan, de jaarplannen en het scholingsplan.

Bijlagen

Tabel 1: Speciale onderwijszorg op de netwerkschool

Veld	Setting	
	Binnen de klas	Binnen de school
1. Hoeveelheid aandacht en tijd	<ol style="list-style-type: none"> 1. Er is één paar handen in de klas, de lk zorgt zelf voor bijv. preteaching, werken aan de instructietafel, op tijdelijke basis (een uur per week). 2. Er wordt gewerkt met de gegeven groepsgrootte (\pm 25 leerlingen). 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Er is speciale onderwijszorg door remedial teacher en/of intern begeleider, op tijdelijke basis (gedurende enkele uren per week).
2. Onderwijsmaterialen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Er wordt waar nodig gebruik gemaakt van niveaudifferentiatie in de lesmethoden. 2. Er is aanvullend remediërend materiaal voor de kernvakken, behorend bij de gebruikte lesmethoden. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Er zijn onderwijsmaterialen beschikbaar die tegemoet komen aan specifieke didactische kenmerken en speciale pedagogische/psychologische kenmerken (bijv. beloningssysteem).
3. Ruimtelijke omgeving	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aan de tafel van de zorgleerlingen wordt één-op-één begeleiding gegeven. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Er is op de gang ruimte waar één-op-één begeleiding of begeleiding van een (sub)groepje leerlingen kan plaatsvinden.
4. Expertise	<ol style="list-style-type: none"> 1. De leerkrachten hebben enige kennis van en competenties op het gebied van speciale onderwijsbehoeften. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. De remedial teachers en/of intern begeleiders hebben enige kennis van en competenties op het gebied van de meest voorkomende speciale onderwijsbehoeften.
5. Samenwerking met andere instanties	<ol style="list-style-type: none"> 1. De leerkrachten onderhouden contacten met de intern begeleider om op de hoogte te blijven. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Er is op basis van behoefte samenwerking en afstemming met professionals uit speciaal onderwijs en zorginstellingen.

Tabel 2: Speciale onderwijszorg op de smalle ondersteuningsschool

Veld	Setting	
	Binnen de klas	Binnen de school
1. Hoeveelheid aandacht en tijd	<ol style="list-style-type: none"> Er is één paar handen in de klas, de Ik zorgen eventueel met extra ondersteuning van onderwijsassistent / ouders / medeleerlingen voor bijv. preteaching, extra leestijd, op tijdelijke basis (enkele uren per week). Er wordt grotendeels gewerkt met de gegeven groepsgrootte (\pm 25 leerlingen). Voor korte perioden kan de groep kleiner worden gemaakt door inzet van onderwijsassistent / ouders / medeleerlingen; de leerkracht kan dan individuele zorgleerlingen of een subgroep zorgleerlingen helpen. 	<ol style="list-style-type: none"> Er is speciale onderwijszorg door een remedial teacher en/of intern begeleider, op tijdelijke basis (een enkel dagdeel of enkele dag per week). Er is speciale onderwijszorg door een ambulante begeleider gedurende enkele uren per week).
2. Onderwijsmaterialen	<ol style="list-style-type: none"> Er wordt gebruik gemaakt van niveau- en tempodifferentiatie in de lesmethoden. Er is aanvullend remediërend materiaal, behorend bij de gebruikte lesmethoden. 	<ol style="list-style-type: none"> Er zijn onderwijsmaterialen beschikbaar die tegemoet komen aan specifieke didactische kenmerken (bijv. pictogrammen) en speciale pedagogische/psychologische kenmerken. Er wordt op projectbasis gewerkt aan het pedagogisch klimaat.
3. Ruimtelijke omgeving	<ol style="list-style-type: none"> Er is een aparte plek (bijv. prikkelarm hoekje) waar één-op-één begeleiding of begeleiding van een (sub)groepje zorgleerlingen kan plaatsvinden. 	<ol style="list-style-type: none"> Er is op de gang ruimte waar één-op-één begeleiding of begeleiding van een (sub)groepje zorgleerlingen kan plaatsvinden.
4. Expertise	<ol style="list-style-type: none"> De leerkrachten hebben enige kennis van en competenties op het gebied van de speciale onderwijsbehoeften. Enkele leerkrachten hebben zich verdiept in de meest voorkomende problemen / aandoeningen / stoornissen. 	<ol style="list-style-type: none"> De remedial teacher/intern begeleiders hebben kennis van en competenties op het gebied van vele speciale onderwijsbehoeften. Een deel van het team heeft kennis van en competenties op het gebied van de speciale onderwijsbehoeften.

5. Samenwerking met andere instanties	1. De leerkrachten onderhouden contacten met de intern begeleiders om op de hoogte te blijven.	1. Er is geregelde samenwerking en afstemming met professionals uit het speciaal onderwijs en zorginstellingen.
--	--	---

Tabel 3: Speciale onderwijszorg op de brede ondersteuningsschool

Veld	Setting	
	Binnen de klas	Binnen de school
1. Hoeveelheid aandacht en tijd	<ol style="list-style-type: none"> 1. Er zijn twee paar handen in de klas, door een onderwijsassistent, voor aanvullende begeleiding, op tijdelijke basis (gedurende enkele dagdelen per week). 2. De groepen zijn kleiner. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Er is speciale onderwijszorg door een remedial teacher en/of intern begeleider, op semi-permanente basis (gedurende enkele dagen per week). 2. Er is speciale onderwijszorg door ambulante begeleider (gedurende enkele dagdelen per week).
2. Onderwijs-materialen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Er wordt niveau- en tempodifferentiatie toegepast binnen de lesmethoden. 2. Voor zorgleerlingen zijn er aparte methoden beschikbaar. 3. Er is aanvullend remediërend materiaal, behorend bij de gebruikte lesmethoden. 4. Er wordt lesstof aangeboden vanuit leerlijnen die gebaseerd zijn op de kerndoelen. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Er is een orthotheek met onderwijs-materialen beschikbaar die tegemoet komen aan specifieke didactische kenmerken, speciale pedagogische/ psychologische kenmerken en fysieke/lichamelijke kenmerken. 2. Er wordt door de hele school gewerkt met een speciaal programma voor de sociaal-emotionele ontwikkeling (bijv. Leefstijl).
3. Ruimtelijke omgeving	<ol style="list-style-type: none"> 1. Er zijn aparte plekken waar één-op-één begeleiding en begeleiding van (sub)groepjes zorgleerlingen kan plaatsvinden. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Er is een aparte ruimte voor andere functies (bijv. voor verzorging of voor een time-out).
4. Expertise	<ol style="list-style-type: none"> 1. Meerdere leerkrachten hebben veel kennis en competenties op het gebied van de stoornissen en beperkingen van zorgleerlingen. 2. Via collegiale consultatie en intervisie blijven leerkrachten scherp. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Een groot deel van het team heeft kennis van en competenties op het gebied van de specifieke onderwijsbehoeften van zorgleerlingen. 2. Experts m.b.t. voorkomende stoornissen en beperkingen zijn direct beschikbaar (bijv. schoolmaatschappelijk werker, logopedist).
5. Samenwerking	<ol style="list-style-type: none"> 1. De intern begeleiders en leerkrachten werken regelmatig samen met 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Er is regelmatig samenwerking en afstemming met professionals uit het speciaal onderwijs en

met andere instanties	professionals van externe instanties (bijv. algemeen maatschappelijk werk, RIAG, GGD)	zorginstellingen (bijv. gezamenlijke bijdrage aan uitvoering van ihp). 2. Externe experts zijn op afroep beschikbaar als daar behoefte aan is (bijv. faalangsttrainer).
------------------------------	---	--

Tabel 4: Speciale onderwijszorg op de inclusieve school

Veld	Setting	
	Binnen de klas	Binnen de school
1. Hoeveelheid aandacht en tijd	<ol style="list-style-type: none"> 1. Er zijn twee paar handen in de klas, door leerkracht/onderwijsassistent voor intensieve (één-op-één) begeleiding, op permanente basis (gedurende de gehele week). 2. Er wordt gewerkt in kleinere groepen. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Er is speciale onderwijszorg door vakleerkracht, remedial teacher en/of intern begeleider op permanente basis (gedurende alle dagen). 2. Er is speciale onderwijszorg door een ambulante begeleider (gedurende enkele dagen per week).
2. Onderwijsmaterialen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zorgleerlingen volgen (individuele) leerlijnen in de kernvakken, gebaseerd op de kerndoelen. 2. Er zijn onderwijsmaterialen aanwezig met speciale didactische kenmerken, speciale pedagogische / psychologische kenmerken en fysieke / lichamelijke kenmerken, tegemoetkomend aan kindspecifieke belemmeringen (bijv. verpleegmateriaal voor langdurig zieke kinderen). 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Er is een rijk geoutilleerde orthotheek met onderwijsmaterialen beschikbaar die tegemoet komen aan specifieke didactische kenmerken, speciale pedagogische/psychologische kenmerken en fysieke/lichamelijke kenmerken 2. Er wordt door de hele school gewerkt met een speciaal programma voor de sociaal-emotionele ontwikkeling (preventief pedagogisch schoolklimaat).
3. Ruimtelijke omgeving	<ol style="list-style-type: none"> 1. De lokalen zijn aangepast voor leerlingen met speciale bewegings-behoefte (bijv. rolstoelgebruik), de lokalen zijn ruim bemeten, bieden deelruimtes voor diverse activiteiten. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. De binnen- en buitenruimte zijn volledig aangepast voor leerlingen met speciale bewegingsbehoefte (bijv. rolstoelgebruik, time-out), voor speciale verzorging (bijv. revalidatie, fysiotherapie) en voor speciale leerbehoefte (bijv. schooltuin). 2. Er zijn meerdere aparte ruimtes met een eigen functie (bijv. voor time-out).
4. Expertise	<ol style="list-style-type: none"> 1. De leerkrachten zijn experts op het gebied van speciale onderwijsbehoefte. Daartoe zijn scholings- en certificeringstrajecten gevolgd (bijv. akte speciaal onderwijs en master SEN). 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Het gehele team heeft kennis van en competenties op het gebied van de specifieke onderwijsbehoefte van de zorgleerlingen. 2. Experts vanuit meerdere disciplines met betrekking tot alle voorkomende stoornissen

	<ol style="list-style-type: none"> 2. De leerkrachten laten zich voortdurend bijscholen, m.b.v. coaching en 'training on the spot' (video-interactie-begeleiding). 3. Via externe audits/ex ante inspectiebezoeken blijven leerkrachten scherp. 	<p>en beperkingen zijn direct beschikbaar (bijv. schoolmaatschappelijk werker, orthopedagogisch specialist, logopedist, kinderfysiotherapeut, schoolpsycholoog).</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Er is een ouderconsulent die belangen behartigt van ouders, hen wegwijs biedt in de 'wereld die zorg heet' (bijv. bij aanvragen lgf/pgb).
<p>5. Samenwerking met andere instanties</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. De intern begeleiders en remedial teachers en leerkrachten werken intensief samen met professionals van externe instanties (hogescholen en universiteiten), benutten nieuwe wetenschappelijke inzichten en evidence based behandelingsmethoden (na raadpleging databank Effectieve jeugdinterventies*). 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Er is op structurele basis intensieve samenwerking en afstemming met speciaal onderwijs en andere zorginstellingen (ook met Bureau Jeugdzorg) voor alle zorgleerlingen (bijv. gezamenlijke bijdrage aan uitvoering van ihp). 2. Externe experts zijn op afroep beschikbaar (bijv. speltherapeut, faalangstrainer, maar ook wijkagent, wijkverpleegkundige/schoolarts, leerplichtambtenaar). 3. De school biedt in samenspraak met instellingen aantrekkelijke (opvoedings)cursussen aan voor ouders.

* Op de webpagina www.jeugdinterventies.nl van het NJi (Nederlands Jeugdinstituut) wordt bijgehouden wat in de speciale onderwijszorg werkt, wat wetenschappelijk bewezen is in de praktijk.